

Рецензія

на дисертацію ДРОБІНОЇ Інни Олександрівни на тему «Правове забезпечення надання волонтерської допомоги Збройним Силам України», подану на здобуття наукового ступеня доктора філософії зі спеціальності 081 «Право» з галузі знань 08 «Право»

Ступінь актуальності обраної теми.

На сучасному етапі тривалої збройної боротьби України із державою-агресором російською федерацією постала потреба не тільки наукового вивчення правового забезпечення надання волонтерської допомоги Збройним Силам України, як одного з чинників стійкості українського суспільства та держави, а й пошук шляхів якісних змін такого регулювання.

Сьогодення вимагає від нормопроєктувальників у даній сфері швидко адаптуватися не тільки до нових умов ведення збройної боротьби у «гібридній війні», а й вміння проєктувати з урахуванням вже накопиченого досвіду правозастосування та досвіду інших країн з даної сфери. Авторка відповідально підійшла до обґрунтування актуальності результатів своєї праці та вміє ефективно застосовувати свої професійні знання в умовах швидкоплинного нормопроєктування у даній сфері. Швидкий розвиток саме правового забезпечення надання волонтерської допомоги Збройним Силам України, виникнення нових форм надання такої допомоги спонукають до пошуків найбільш оптимального регулювання даної сфери з наданням всіх можливостей з реалізації волонтерських ініціатив. Однак сучасний стан такого правового забезпечення на сьогодні не відповідає запитам суспільства і фактичному стану справ, що склався у цій сфері, тому, зважаючи на вищевикладене, вважаємо, що дослідження І.О. Дробіної є актуальним і своєчасним.

Обґрунтованість наукових положень, висновків і рекомендацій, сформульованих у дисертації.

Аналіз тексту дисертації, та змісту публікацій І.О. Дробіної дають підстави для висновку про наукову обґрунтованість і достовірність його результатів.

Дисертантка чітко сформулювала мету та завдання, визначила новизну, теоретичне і практичне значення. Джерельна база налічує 211 найменувань на які дослідниця посилається у тексті дисертації, що вказує на достатні знання авторки предмету дослідження. Науковий апарат дослідження відповідає вимогам окреслених завдань. Одержанню достовірних позитивних результатів до оформлення дисертацій і є достатнім для розв'язання сприяли глибоке вивчення теоретичних та практичних проблем правового забезпечення надання волонтерської допомоги Збройним Силам України.

У дисертаційній роботі проаналізовано історію становлення та розвитку правового забезпечення волонтерського руху у світі та Україні. Детально опрацьовано існуючі моделі правового забезпечення волонтерства у США, Великобританії, Польщі, Республіці Молдова, Туркменістані.

Дисертацію написано на належному науковому рівні, оформлено згідно з вимогами, подано посилання на необхідні джерела. Позитивне враження справляють опрацьовані й аргументовані висновки і рекомендації, викладені в дисертації.

Належний рівень апробації результатів дослідження підтверджується участю дисертанта у 9 науково-практичних конференціях міжнародного та всеукраїнського рівнів. Основні положення та результати дослідження висвітлено в 4 статтях (із них 3 - у вітчизняних наукових фахових виданнях, 1 - в іноземних періодичних виданнях).

Достовірність і новизна наукових положень, висновків і рекомендацій. Достовірність і новизна наукових положень, висновків і рекомендацій виконаного дослідження забезпечені комплексною дослідницькою методологією, обґрунтованістю вихідних позицій автора, застосуванням комплексу взаємодоповнювальних методів, адекватних предмету, меті та поставленим завданням, об'єктивним аналізом одержаних

результатів експериментального дослідження, а також їх всебічною апробацією на науково-практичних заходах різних рівнів, успішним впровадженням результатів дисертації.

Дисертанткою визначено й науково *вперше обґрунтовано*, що конституційний обов'язок щодо захисту Вітчизни, незалежності та територіальної цілісності може бути реалізований громадянами не тільки у спосіб проходження військової служби, а й шляхом надання волонтерської допомоги Збройним Силам України;

- надано авторське визначення «правового статусу волонтерських організацій та волонтерів»;

- запропоновано внесення змін до Закону України «Про національну безпеку України» від 21 червня 2018 року № 2469-VIII в частині визначення механізму участі громадян та громадських об'єднань у забезпеченні національної безпеки і оборони;

- обґрунтовано необхідність імплементації міжнародних зобов'язань України до Інструкції про порядок виконання норм міжнародного гуманітарного права у Збройних Силах України, в частині видачі особам, які супроводжують збройні сили, але фактично не входять до їхнього складу, посвідчення виданого військовим командуванням;

- надано визначення поняття діяльності органів державної влади з реалізації державної політики у сфері надання волонтерської допомоги Збройним Силам України;

- обґрунтовано необхідність внесення змін в порядок обліку майна, яке надійшло до Збройних Сил України від волонтерів та волонтерських організацій;

- з урахуванням іноземного досвіду, запропоновано закріпити волонтерські підрозділи за тилловими військовими частинами;

удосконалено:

- механізм публічного збору благодійних пожертв на потреби Збройних Сил України;

- надання волонтерської та іншої благодійної допомоги Збройним Силам України шляхом внесення запропонованих змін до законів України:

«Про волонтерську діяльність» від 19 квітня 2011 року № 3236-VI, «Про благодійну діяльність та благодійні організації» від 5 липня 2012 року № 5073-VI, «Про національну безпеку України» від 21 червня 2018 року № 2469-VIII, «Про гуманітарну допомогу» від 22 жовтня 1999 року № 1192-XIV;

набули подальшого розвитку:

- правовий аналіз видів допомог, які надаються Збройним Силам України та їх відмінності;

- тлумачення понять «волонтерська діяльність», «волонтерська допомога».

Повнота викладу наукових положень, висновків і рекомендацій, сформульованих у дисертації та в опублікованих працях. Дисертація складається з анотацій, вступу, трьох розділів, висновків до кожного розділу, загальних висновків, списку використаних джерел. Загальний обсяг дисертації - 220 сторінок. Послідовність викладу в цілому відповідає логіці розв'язання окреслених дослідницьких завдань.

У першому розділі - «Історико-правовий аналіз волонтерської діяльності» розглянуто історію становлення та розвитку правового забезпечення волонтерського руху у світі та Україні, розглянуто правове регулювання надання шефської, благодійної, гуманітарної та волонтерської допомоги Збройним Силам України. Дисертанткою визначено комплекс методологічних підходів до розгляду заявлених питань, а саме, історичний метод, який вимагає дослідження державно-правових явищ у тій послідовності, у якій вони виникали, розвивалися та змінювалися, був спрямованим на осмислення історії волонтерського руху в світі та Україні формально-юридичний, який надав змогу виокремити характеристики та ознаки волонтерського руху, волонтерських організацій, волонтерської допомоги (підрозділ 1.1.). Герменевтичний метод, сутністю якого є

інтерпретація (тлумачення) текстів нормативно-правових актів застосовувався для дослідження генези правового регулювання надання волонтерської допомоги Збройним Силам України (підрозділ 1.2.).

У другому розділі - «Правовий статус та діяльність волонтерських організацій та волонтерів по забезпеченню надання допомоги Збройним Силам України» - авторка виокремлює й обґрунтовує правовий статус волонтерів та волонтерських організацій, які надають волонтерську допомогу Збройним Силам України; діяльність органів державної влади з реалізації державної політики у сфері надання волонтерської допомоги Збройним Силам України; необхідність вдосконалення обліку майна, яке надійшло до Збройних Сил України від волонтерів та волонтерських організацій.

У третьому розділі - «Удосконалення правового регулювання надання волонтерської допомоги Збройним Силам України» висвітлені питання удосконалення правового регулювання публічного збору благодійних пожертв для потреб Збройних Сил України; зарубіжний досвід надання волонтерської допомоги збройним силам та шляхи вдосконалення нормативно-правового регулювання надання волонтерської допомоги Збройним Силам України.

Загальні висновки впливають зі змісту роботи, відображають основні результати дослідження відповідно до завдань.

Практичне значення результатів дисертаційного дослідження полягає у впровадженні матеріалів дисертаційного дослідження у практичну діяльність: Департаменту юридичного забезпечення Міністерства оборони України; командування Медичних сил Збройних Сил України; в освітній процес Національного університету оборони України та Військового інституту Київського національного університету імені Тараса Шевченка.

Дискусійні положення та зауваження до змісту дисертації. Аналіз дисертації І.О. Дробіної свідчать про те, що заявлена тема характеризується актуальністю, науковою новизною, теоретичною і практичною значущістю, а

наукові положення, висновки і рекомендації сприятимуть подальшому розвитку нормативно-правового регулювання даної сфери.

Разом із тим, робота не позбавлена певних недоліків, у зв'язку з чим висловимо деякі пропозиції та побажання.

1. У дисертаційній роботі ґрунтовно виписано основні науково-методологічні підходи до розгляду окремих питань дисертаційного дослідження, однак доцільно було б розкрити їх наскрізно через увесь зміст роботи.

2. Вважаємо, що доцільно було зазначити, якими саме державними нагородами слід нагороджувати осіб, що надають волонтерську допомогу Збройним Силам України.

3. На нашу думку, вартувало б детальніше висвітлити не тільки історичний зарубіжний досвід з надання волонтерської допомоги власним збройним силам, а й сучасний стан у даній сфері.

4. У дисертаційному дослідженні детально проаналізовано праці багатьох науковців, але не завжди автор висловлює власну думку щодо аналізованих ідей.

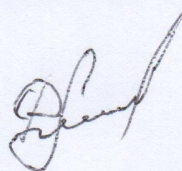
Висловлені зауваження та побажання мають рекомендаційний характер і не впливають на загальну оцінку дисертації Дробіної Інни Олександрівни.

Загальний висновок. Аналіз дисертації й опублікованих праць дає підстави для висновку про те, що дисертація «Правове забезпечення надання волонтерської допомоги Збройним Силам України» є завершеним, цілісним, самостійним науковим дослідженням, яке має наукову новизну, теоретичне та практичне значення і відповідає профілю спеціалізованої вченої ради і вимогам, що висуваються до дисертацій відповідно «Порядку присудження ступеня доктору філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії» затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 року № 44, та іншим інструктивним вимогам МОН України, а її автор – Дробіна Інна

Олександрівна - заслуговує на присудження наукового ступеня доктора філософії зі спеціальності 08 – Право 081 – Право.

Рецензент

Доцент кафедри військового права та правоохоронної діяльності
інституту стратегічних комунікацій
кандидат юридичних наук, доцент



Роман АЛІЄВ

Підпис кандидата юридичних наук, доцента Алієва Романа Вагіфовича засвідчую:

Начальник управління адміністративного та
інформаційно-організаційної роботи

Національного університету оборони України

полковник

17



Богдан БІЛЯВСЬКИЙ